



Teksts: Dace Petrusēviča

# Modernam mājoklim - modernu apkuri

Enerģētikas speciālisti cilvēkiem, kam rocība atļauj, iesaka mājoklī ierīkot vairākus apkures veidus. Privātmājas «ģimenes komplektā» noteikti ir vieta arī krāsnij un malkas apkurei. Par koksnes piemērotību dažādām apkures sistēmām stāsta Nacionālās enerģētikas konfederācijas izpilddirektors, prof., Dr. habil. sc. ing. Viktors Zēbergs.

## Malka

Kā koksnes kurināmo Latvijā izmanto malku, šķeldu, briketes un granulas. To izmantošanu nosaka tehnoloģijas un resursi. Briekšu, granulu un šķeldas cenas tiek regulētas starptautiskajā tirgū. Pēdējās tendences vēsta: kāpj arī malkas cena.

Malkas daudzumu nosaka ciešmetros un kraujmetros (steros). Pareizi sakrātai vienu metru garai skuju koku vidēja resnuma malkai vienā kraujmetrā (sterā) jābūt 0,7 ciešmetriem, bet lapu koku malkai - 0,68 ciešmetriem. Kraujmetrā ir 30% tukšumu starp pagālēm.

Malkas kvalitāte ir atkarīga no mitruma pakāpes. Mitra malka sver par apmēram 25-30% vairāk nekā

sausā, kas nav vēlams, jo tā ir grūti aizdedzināma un mitruma iztvaikošanai jāpatērē ievērojams siltuma daudzums. Ja malkas mitrums ir virs 40%, tā ir zaļa. Pazemināta siltumspēja palielināta mitruma dēļ noved pie kurināmā pārtēriņa.

Ļoti liela nozīme malkas kvalitātē ir mitruma saturam. Lai malku izmantotu daudz maz lietderīgi, tā jālieto ar iespējami minimālu mitruma saturu. Visintensīvāk malka žūst caur pagaļu galiem, tāpēc tā pēc iespējas ātrāk jāsastrādā pagalēs un jāsakrauj labi vēdināmās nojumēs. Ja koksni ilgāku laiku tur mitru, tā sāk pūt un kļūst mazvērtīgāka kurināšanai. Pieņem, ka 1% puvasmas pasliktina malkas kvalitāti par 0,5%.

## Briketes

Tās ražo no zāģu skaidām, tāpēc kurināmā izejvielas pilnais nosaukums ir zāģskaidu briketes. Skaidas pašas ir grūti dedzināmas, tām vajadzīgas speciālas kurtuves. Briketes var likt krāsnīs. Apkuri, kas balstās uz briketēm, teorētiski var automatizēt, tāpat kā apkuri ar oglēm, bet praksē to neīsteno. Automatizēto apkuri ar koksnes kurināmo praktizē, izmantojot granulas un šķeldu. Brikete ir sausa, ar augstu degtspēju un siltumspēju: malkas mitrums ir ap 20%, briketes - tikai ap 2%.

Savulaik sabiedrībā smējās par tā sauktajām «Godmaņa krāsniņām». Bet «Jotul» krāsniņas, kas pēc būtības ir līdzīgas, ir pieejamas dažādos variantos, un daudzi tās iecienījuši. Skatu tās nebojā, sienas nenokvēpina, jo sadegšana krāsniņā ir pilnīga. Modelis ar stikla durvīm daudz neatšķiras no kamīna. Tikai svarīgi atcerēties, ka tās atšķirībā no mūrētām krāsnīm, kas ilgi tur siltas sienas, siltumu pilnībā uzreiz atdod telpai.

Šādām krāsniņām piemērotas ir zāģskaidu briketes. Ja telpām piemīt laba siltumizolācija, šāda krāsniņa nodrošina siltumu vismaz 12 stundu. Turklāt «Jotul» krāsniņas ir pietiekami drošas. Piemēram, Cesvaines pils nodega tāpēc, ka tajā